

CONTRIBUTION OF WEB IN VOCABULARY TEACHING

SÖZCÜK ÖĞRETİMİNDE WEB'İN KATKISI ¹

Meral Güllülü ² & Gulnaz Berberoğlu ³

ABSTRACT

A variety of methods have been used in language teaching so far and these methods have completed one another. In recent times, the web-based education and teaching has been used by many nations and even become an element reflecting the language policy in some nations ⁴. Rapidly developing technology has had an effect on the more frequent use of the computer-assisted education in language teaching and made the web-based teaching come into prominent. Although the web-based teaching is being used by many nations very intensively in language teaching in our age, there are unfortunately some imperfections in the web-based teaching of Turkish as a foreign language. Unfortunately, like in other languages, there are not enough number of materials available related to the web-based teaching of Turkish. In language teaching, a lot of changes have been made so far and new methods have been used. When using these methods, the web has been used greatly and made big contributions to language teaching. Especially, in vocabulary studies, with the aim of teaching many words more easily and making what is learned more permanent, the web has been used and great contributions have been achieved. In studies of teaching Turkish as a foreign language, in order to benefit from the web-based teaching more frequently and systematically, there are not many sites or programs available. However, in other languages such as English, Arabic and Spanish, there are many sites and programs available. In this presentation, our aim is to emphasize the insufficiencies of the web-based teaching of Turkish as a foreign language, but despite these insufficiencies, mention its contribution especially in vocabulary studies and many other methods. In the areas where we have difficulties in our lessons (especially names of vegetables, fruits and illnesses...) and in pieces of knowledge which we want to make permanent, we appeal to the support of web very often.

Key Words: Turkish teaching, benefiting from web, words

ÖZET

Dil öğretiminde geçmişten günümüze pek çok yöntem kullanılmış ve bu yöntemlerin her biri diğerini tamamlar nitelikte olmuştur. Son zamanlarda web tabanlı eğitim ve öğretim pek çok ulus tarafından kullanılmış hatta bazı uluslarda dil politikasını yansıtan unsur haline gelmiştir. Teknolojik gelişmelerin büyük bir hızla devam etmesi bilgisayar destekli eğitimin dil öğretiminde daha çok kullanılmasında ve web tabanlı öğretimin ön plana çıkmasında etkili olmuştur. Çağımızda yabancı dil öğretiminde web tabanlı öğretim pek çok ulus tarafından çok yoğun bir şekilde kullanılsa da Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde web tabanlı öğretimde maalesef eksiklikler bulunmaktadır. Web tabanlı eğitimde maalesef diğer dillerdeki kadar malzeme bulunmamaktadır. Dil öğretiminde geçmişten günümüze pek çok değişiklik yapılmış, yeni yöntemler uygulanmıştır. Bu yöntemler uygulanırken web önemli ölçüde kullanılmış ve dil öğretimine büyük katkılar sağlamıştır. Özellikle sözcük çalışmalarında pek çok sözcüğün daha rahat anlatılması ve bilgilerin daha kalıcı olması bakımından web kullanılmış ve büyük ölçüde katkı sağlanmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi çalışmalarında web tabanlı öğretimden daha fazla ve sistemli yararlanmak için siteler ya da programların sayısı Türkçe açısından çok değildir. Oysa kullanım sıklığına göre diğer dillerde (İngilizce, Arapça, İspanyolca gibi) bu anlamda pek çok site bulunmakta ve program uygulanmaktadır. Buradaki sunumumuzla amacımız Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde web tabanlı öğretim alanındaki eksikliği vurgulamak, buna rağmen özellikle sözcük çalışmalarında ve diğer pek çok yöntemdeki katkısını anlatmaktır. Derslerimizde zorlandığımız alanlarda (özellikle sebze, meyve ve hastalık adları...) ve kalıcı olmasını istediğimiz bilgilerde web desteğine oldukça sık başvuruyoruz.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, webden yararlanma, sözcükler

¹ Bu çalışma Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından düzenlenen "1. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu'nda" sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Okt. Meral Güllülü, Uludağ Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, e-posta: meralgullulu@uludag.edu.tr

³ Okt. Gulnaz Berberoğlu, Uludağ Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, e-posta: gulnazc@uludag.edu.tr

1. GİRİŞ

Dil sistematik ve aynı zamanda karmaşık bir yapıya sahip sistemdir. Bu yapı içerisinde her dilin kendine özgü kuralları vardır. Türkçe de kendi sistematığı ile dünya dilleri içerisinde önemli bir yere sahiptir. Temeli yüzyıllar öncesine dayanan ve dünyada en çok konuşulan diller arasında ilk sıralarda yer alan Türkçeye duyulan ilgi, dünyadaki değişimlere paralel olarak giderek artmaktadır. Türk dilinin tarihi dönemleri incelendiğinde köklü tarihi göze çarpmaktadır. Bu tarihî süreçte Türkçe diğer milletlerin de öğrenmek istedikleri bir dil konumuna gelmiştir.

Dil duygu ve düşüncelerle iç içedir. Duygu ve düşünceler dil yardımıyla başkalarına iletilir. Bu iletişimin temel vasıtası ise sözcüklerdir. Ana dilde bile sözcükler doğru kullanılmadığında mesajlar anlaşılabilir. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde sözcüklerin öğretimi üzerinde ayrıca durulmalıdır. Yabancı dil öğretiminde sözcükler doğru telaffuz edilmeli ve buna yönelik etkinliklere sıkça yer verilmelidir. Sözcüklerin kalıcılığını sağlamak için görsel ve işitsel araçlara dayanan uygulamalar üzerinde durulmalıdır.

Dil öğretimi konusunda günümüze kadar pek çok yöntem geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Bu yöntemler birbirlerine alternatif yöntemler gibi görünse de genel olarak tamamlayıcı yöntemler olarak kabul edilmekte ve bir metot diğerini inkâr etme yerine tamamlamaktadır. Dil öğretim yöntemlerinin sürekli değişmesinin temel nedenlerini her geçen gün gelişen teknolojik olanaklar, internetin bütün dünyada sınırları daha şeffaf hale getirmesi ve buna bağlı olarak kültürel iletişim ve etkileşimin hızlanması olarak sıralayabiliriz. Dilbilimcilerin dil öğretim yöntemleri üzerinde bugüne kadar yöntem geliştirmelerine rağmen herkesin üzerinde hemfikir olduğu bir öğretim yöntemi üzerinde henüz bir görüş birliğine varılamamıştır. Günümüze kadarki öğretim yöntemlerine bakıldığında dil öğretim yöntemlerinin Francois Gouin'in 1880 yılında kaleme aldığı "Yabancı Dilleri Öğrenme ve Öğretme Sanatı" adlı eseriyle başlamış olabileceği düşünülebilir. Yirminci yüzyılın başlarında "Düz varım" yöntemi kabul görmüş olmasının yanında, dilsel- işitsel yöntemin 1950'li yıllardan itibaren etkili bir yöntem olarak kullanılabilirliği düşünülmüştür. 1960'lı yıllarda ise dil bilgisi çeviri yöntemine paralel olarak "Bilişsel Dil Öğrenme" yöntemi yöntem olarak kabul edilmiştir. Günümüze kadar "Davranışçı, Bilişsel, Duyuşsal ve Yapılandırmacı" yaklaşımlara paralel olarak "İletişimsel" yaklaşım dil öğretim yönteminde etkili olmuştur. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeni yöntem ve tekniklerle sorun odaklı yaklaşımlara yönelik araştırmalar son dönemlerde yaygınlık kazanmıştır.

Yurt içinde ve yurt dışında çeşitli merkezler tarafından yürütülen Türkçe öğretiminde pek çok sorunla karşılaşmaktadır. Bu sorunlarla ilgili alan yazında pek çok araştırma yapılmıştır ve yapılmaktadır. Açık, 2008; Alyılmaz, 2010; Arslan ve Adem, 2010; Barın, 2004; Büyükaslan, 2007; Candaş Karababa, 2009; Demir ve Açık, 2011; Derman, 2010; Doğan, 1989; Dolunay, 2005; Göçer, 2007; Göçer, 2009; Güneşli ve Demirel, 2006; Güzel, 2004; İsmail, 2000; İşcan, 2011; Kara, 2011; Kont, 2000; Köse, 2004; Mavaşoğlu ve Tüm, 2011; Öksüz, 2011; Özbay, 2010; Özdemir, 2012; Özyürek, 2009; Toprak, 2004; Tosun, 2005; Ungan, 2006; Ünlü, 2011; Vandewalle, 2000; Yağmur, 2006; Yüce, 2005a; Yüce, 2005b; Yücer, 2011; Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012) Bu çalışmalar sonunda yabancılar için hazırlanan Türkçe öğretimi programlarının öğrencilerin ana diline, yaşına, eğitim düzeyine ve kültürüne göre hazırlanmadığı, programla birlikte Türkçe öğretiminde kullanılan yöntem ve materyallerin çağın koşullarına uygun olmadığı ve eksikliklerinin bulunduğu saptanmış ve bu sorunların giderilmesi için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Er, Biçer ve Bozkırlı alan yazında yabancılar

Türkçe öğretiminde tespit edilmiş birtakım sorunlar bulunmaktadır. Bozkırlı'ya (2012) göre bunlar; ilgili sorunlar, Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlar, Türkçe öğretimi alanının farklı ana bilim dallarına ayrılmamış olması, öğretim programı yetersizliği, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği, öğretim araç gereçleri bakımından yaşanan yetersizlikler, lisans ve lisansüstü düzeyde görevli öğretim elemanlarıyla eğitim öğretim ortamı bağlamındaki yetersizlikler, kullanılan yöntem ve teknikler bakımından yaşanan sıkıntılar, alfabeden kaynaklanan sorunlar, Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlarla ilgili sorunlar, yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili devlet politikasının olmaması gibi sorunlardan oluşmaktadır.

Candaş Karababa (2009) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, öğrenenlerin gereksinimlerine ve düzeylerine uygun programların geliştirilmesi gerektiğini, ve onların yaş düzeyine uygun ders programlarının düzenlenmesinin zorunluluğunu ifade etmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretim programı, her yönden alanında uzman kişilerce hazırlanmalı; bunun için de alan uzmanlarından bir birim oluşturulmalıdır. Bu birim içinde Türkçenin öğretim yöntemlerini belirleyebilmek için Türkçe öğretimi uzmanları, hazırlanacak programın hedef kitleye uygunluğunu belirleyebilmek için gelişim ve öğrenme uzmanları ve kazanımlara ulaşma düzeyini belirleyebilmek için ölçme ve değerlendirme uzmanları bulunmalıdır (Ünlü, 2011).

Farklı dil ailelerine mensup kişilerin zorlandığı konular veya kolayca öğrendiği konular farklıdır. Türk devlet ve topluluklarından gelen öğrenciler Türkçe öğreniminde diğer milletlere göre daha avantajlıdır. Zira özellikle Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Tataristan gibi bölge ülkelerden gelen bu öğrencilerin ana dilleri aynı zamanda Türkçenin lehçeleridir ve Türkiye Türkçesiyle benzerlikler gösterir (Özyürek, 2009). Bu yüzden programlar hazırlanırken öncelikle hedef kitlenin ana dili ve bu dilin bağlı bulunduğu dil ailesi dikkate alınmalıdır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin verimliliğini artırmak ve öğrencileri motive etmek için onların mümkün olan tüm uyarıcılarını harekete geçirmek gerekir. Bundan dolayı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak görsel ve işitsel araçlar öğrencilerin görme ve işitme duyularını harekete geçirerek Türkçenin daha etkili ve kalıcı öğretilmesini sağlar (Arslan ve Adem, 2010). Dil öğretiminde bu materyallerle birlikte işitsel-görsel yöntemden (the audio visual method) de yararlanılmalıdır. Bu yöntemle dili öğrenen kişi "français fundamentalda" diye tanımlanan günlük konuşma ile karşılaşır ve öğrendiklerini günlük hayata aktarma imkânı bulur (Stern, 1991).

2. YÖNTEM

İnsan çevresiyle etkileşimine paralel olarak yaşam boyu bilgi, beceri, tutum ve yetenek kazanır. Buna bağlı olarak öğrenme, yaşam boyu devam eden bir edinim ve kazanım sürecidir. Öğrenme dinamik bir süreçtir. İnsan yaşadığı müddetçe sürekli bir şeyler öğrenir. Bir konuyu öğrenen insan artık öncekinden farklı biri olmuştur. Bu farklılaşma insanın davranış ve tavırlarını bekli de kişiliğini bile değiştiren bir farklılaşmadır. (Rogers, 1996) öğrenmenin nasıl gerçekleştiği ve insandaki öğrenmeden kaynaklanan değişimlerin temel nedenlerine dair geliştirilen öğrenme modellerini "Davranışçı kuram, Bilişsel kuram,

Duyuşsal kuram, Yapılandırıcı kuram, İletişimsel kuram olarak sıralamaktadır. Yabancı dil öğretim yöntemlerini (Doğan, 2012) aşağıdaki başlıklar altında ele almıştır

- ☒ Doğal dil öğretim yöntemi
- ☒ İşitsel- dilsel öğretim yöntemi
- ☒ Durumsal dil öğretim yöntemi
- ☒ İletişimsel dil öğretim yöntemi
- ☒ Okumalı dil öğretim yöntemi
- ☒ Bilişsel dil öğretim yöntemi
- ☒ İşitsel- görsel dil öğretim yöntemi
- ☒ Seçmeceli dil öğretim yöntemi
- ☒ İşlemsel-kavramsal dil öğretim yöntemi
- ☒ Tüm fiziksel tepki dil öğretim yöntemi
- ☒ İşbirlikli dil öğretim yöntemi
- ☒ Sessiz dil öğretim yöntemi
- ☒ Danışmanlı dil öğretim yöntemi
- ☒ Telkinle dil öğretim yöntemi
- ☒ Çoklu zekâ dil öğretim yöntemi
- ☒ Sinir dilbilimsel dil öğretim yöntemi
- ☒ Göreve dayalı dil öğretim yöntemi
- ☒ İçerik merkezli dil öğretim yöntemi
- ☒ İşletimsel dil öğretim yöntemi
- ☒ Sözlüksel dil öğretim yöntemi

Yukarıda sıralanan dil öğretim yöntemleri günümüze kadar yabancı dil öğretiminde kullanılmış, bu yöntemlere bağlı olarak içerik ve materyal geliştirilmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak web tabanlı ortamda öğretimi ile ilişkin kullanılacak materyal ve yöntemlere hangi öğretim yönteminin daha uygun olduğu konusunda kesin bir hüküm verilememesine rağmen, özellikle bu alanda çalışma yapacak araştırmacıların “İletişimsel, İşlemsel- kavramsal, Bilişsel, İşitsel- görsel” yöntemlerden yararlanabilecekleri konusunda uzmanların hem fikir olduğu söylenebilir. Aşağıda sırasıyla bu yöntemler hakkında genel bilgiler verildikten sonra, web tabanlı uzaktan Türkçe öğretimi açısından yöntemlerin kullanılabilirliği ele alınmıştır

Bilgisayar destekli dil öğretim yöntemi

Bilgisayar destekli dil öğretim yönteminin günümüzde eğitim sistemi içerisindeki etkinliği her geçen gün artmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağ, bilginin hızla yayıldığı ve bilgiye ulaşmanın kolaylaştığı bir çağdır. Elbette bunda bilişim teknolojilerinin gelişmesinin büyük katkısı vardır. Özellikle yirminci yüzyılın sonlarında hızla bir ilerleme kaydeden bilişim teknolojileri her alanda olduğu gibi eğitim alanında da etkinliğini göstermeye başlamıştır (Şahin ve Akçay, 2011) Teknolojinin gelişimine paralel olarak bilgisayarın eğitim sistemi içerisinde kullanılması da artmaktadır. Bununla birlikte bilgisayarla öğretim yöntemleri de gelişmektedir. Bilgisayar destekli öğretim yöntemleri eğitim- öğretim ortamlarında içerik aktarımı, araştırmalar, eğitim hizmetlerinin yönetimi, ölçme ve değerlendirme, rehberlik ve öğrenme- öğretme etkinliklerinde kullanılmaktadır (Tosun, 2006). 2005 yılında yapılan Türkçe Öğretimi Program değişikliğiyle yapılandırıcılık anlayışı benimsenmiş ve bu doğrultuda öğrenci merkezli yöntem, teknik ve materyallere ihtiyaç duyulmuştur. İnternet,

bugün hayatımızın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Büyük bir bilgi havuzu haline gelen İnternet'te her türlü bilgiye ulaşmak mümkündür. Öğrenenlerin en büyük bilgi edinme kaynaklarından biri olan İnternet'in eğitim-öğretimde kullanımına ilişkin çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların başını bugünün öğrencisinin ilgisini artıracak, araştırma yapmasını kolaylaştıracak, eğlenirken öğrenmesini sağlayacak İnternet tabanlı yöntemler çekmektedir (Akçay ve Şahin, 2012). Bu nedenle bilgisayarın etkin bir öğrenme aracı olarak kullanılabilmesi nedeniyle Türkçe eğitiminde de bilgisayar destekli eğitime yer vermek doğru bir yaklaşım olacaktır (Pala, 2006). Öğretmen bilgisayar kullanarak çok sayıda soru çözebilir, derslerinde işlediği konularla ilgili bilgileri eğitim-öğretim ortamına aktarabilir. Eğitim teknolojisi ışığında Türkçe öğretiminde genel olarak tekdüze bir şekilde tahta, tebeşir veya kalem, kitap ve defter notları gibi araçlarla yapılan uygulamaların ötesinde, teknolojinin getirmiş olduğu yeniliklerle, daha etkin bir öğretimin sağlanması gerektiği açıktır (Şengül & Yalçın, 2003). Türkçenin yabancı dil olarak web tabanlı ortamlarda öğretilmesi dünyanın değişik coğrafyalarında Türkçe öğrenmek isteyen insanlar için önemli fırsatla sunmaktadır. Yabancı dil olarak bilgisayar destekli Türkçe öğretimi için programlar hazırlarken ve web ortamları oluştururken yukarıda değindiğimiz dil öğretim yöntemlerinde yararlanarak etkin programlar hazırlanabilir.

Web tabanlı dil öğretim yönteminde ise teknolojik olanakların da öğretim modellerinin tasarımına sağladığı kolaylıkları göz önüne alınarak, kuramsal olarak tek bir kuramdan çok, kuramlar arası bir yöntemin kullanılması gerektiği görülmektedir. Günümüzde teknolojik olanakların hızla gelişmesi Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemini yeni bir dil öğretim yöntemi olarak her geçen gün dil öğretiminde kullanıldığı görülmektedir.

Bilgisayar Destekli Eğitim, bilgisayardan öğrenme-öğretme ve okul yönetimi ile ilgili bütün faaliyetlerde kullanılmaktadır (Demirel vd, 2001). Teknolojinin öğrenme ortamı olarak kullanılması, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendirici, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği ve kendi kendine öğrenme ilkelerini uygulayabileceği bir öğretim yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Şahin ve Yıldırım, 1999). Çalışmada sırasıyla modeller üzerinde durulacak ve bu modellerin web tabanlı uzaktan dil öğretim sitelerinin tasarım ve içeriklerinin gelişimine katkıları ele alınacaktır.

İşitsel görsel dil öğretim yöntemi

Yabancı dil öğretiminde görsel ve işitsel araçların kullanılması öğrenimi kolaylaştırmakta ve hızlandırmaktadır. Görsel ve işitsel araçlar arasında bilgisayar ve dolayısıyla web önemli yer tutmaktadır. Geleneksel yabancı dil öğretim yöntemleri dil öğretiminde beklenen başarıyı sağlayamamaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin kalitesini artırmak ve öğrencileri motive etmek için tüm uyarıcıları harekete geçirmek gerekir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılacak etkinliklerle öğretilen sözcüklerin ve kavramların daha çabuk öğrenilmesine yardımcı olmaktadır.(Demirel, 1993a:24)

Yapılan araştırmalarda, bilimsel olarak kabul edilen zekâ türleri; görsel, müziksel, işitsel, matematiksel, sözel, bedensel zekâ vs. olarak sayılabilir. Bireysel farklılıkların olması eğitim sisteminin de çoğulcu olmasını zorunlu kılmıştır.(Balım, Pekmez, Erdem, 2004:13-19)

Yabancı dil derslerinde öğretilen teorik bilgilerin uygulamadaki şekillerinin gösterilebilmesi için derslerin video filmleriyle desteklenmesi gerekmektedir. "Video, hem bir bilgi deposu hem de iyi bir gösteri aracıdır. Gerçek hayatın en iyi şekilde sergilenmesini

sağlar. Video filminin kısa bir sahnesinde pek çok mesaj bulunabilir. 3-5 dakika süren kısa bir programa bir saatlik ders sığdırılabilir”(Demirel, 1993b:97). Video filmde ses ve görüntü bir bütün halinde verilir.

Günümüz şartlarında yabancı dil öğrenimi esnasında kullanılan geleneksel yöntem ve teknikler (metinler, dilbilgisi çeviri yöntemleri, iletişimsel yöntemler, işlevsel dil öğretimi vb.), hedef dilin öğretiminde dilbilimcilere, yabancı dil öğretmenlere ve öğrenenlere tam bir doyumluluk sağlamamaktadır. Çünkü bu süreçte edinilen dilsel öğelerin, kültürel öğelerden ayrı bir şekilde verilmesi bu eksikliği gözler önüne sermektedir. Halbuki "dil, bir toplumun anlaşma vasıtası olduğu gibi, aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı ve aktarıcısıdır." (İşcan, 2011:1).

Bundan dolayı, bazı ünlü dilbilimci ve dil öğreticileri, var olan eski teknik ve yöntemlerin yanı sıra birtakım kültürel içerikli amaca uygun öğretim materyallerinin de ders ortamına getirilmesini öngörmektedirler. Ayrıca, taşıyıcı dili konuşan kişiyle sağlıklı bir iletişim kurmanın yolu dilsel ve kültürel öğelerin de beraber edinilmesiyle gerçekleşebilmektedir. Çünkü kültürel öğelerden eksik bir şekilde iletişime geçmek diyalog esnasında gerilim, çekingenlik, tutukluk gibi birtakım sorunlara neden olmakta ve hatta daha sonraki aşamalarda iletişimi tamamen koparabilmektedir. Aksini düşünürsek, dil öğrenenlerin, farklı toplum ve kültürlerde yetişmelerinden dolayı birbirlerinin kültürleri hakkında bilgi sahibi olmaları doğabilecek iletişim sorunlarını ortadan kaldırarak hem birbirlerini doğru bir şekilde anlama hem de iletişimin sürekliliğini sağlama açısından çok önemlidir. Bu bağlamda O. Demircan da (1990) "Hiç kimse toplumsal, sosyal ve kültürel değerlerden soyutlanarak yabancı dil öğrenemez." sözleriyle yabancı dil öğreniminde dil ve kültür ilişkisinin bu süreçte ne kadar önemli bir yere sahip olduğuna atıfta bulunmuştur (Aktaran: Kargı, 2006: 62). Yine aynı şekilde Brooks, "Kültür öğeleri yeterince üretilmediğinde, öğrencinin yabancı dil konuşması, kendi kültür çevresinde gördüğü kavramları farklı sembollerle dile getirmesinden başka bir şey olamaz" sözleriyle konuya farklı bir bakış açısı getirmektedir (Brooks, 1986: 123). Anlaşılacağı üzere, öğrenciye, hedef dildeki kültürel öğelerin yeterince kazandırılmaması, hedef kültüre ait olan ve edinilmesi gereken yaşam tarzlarının ve milli değerlerin öğrenilmesinin önüne geçebilmektedir. Bu da, muhatabıyla arasında geçen diyaloglarda yanlış anlaşılmalara ve daha sonrası için diyalog kopması gibi birtakım ciddi sorunları doğurmaktadır. Dilsel ve kültürel öğeleri, içinde bulunduran araç-gereçlerin ya da yöntem ve tekniklerin yetersiz bir şekilde kullanılmasından dolayı iletişim sorunları ortaya çıkmaktadır. Hızlı bir şekilde ilerleme ve gelişme kaydeden 21.yy teknolojisi ise birçok alana olduğu gibi yabancı dil öğrenimine de yeni olanak ve fırsatları beraberinde getirmiştir. Teknolojideki gelişmelerin etkisiyle birlikte medya yapıtı ürünler, özellikle de amaca uygun çağdaş sanatsal filmler, görsellik ve işitsellik açısından, dil edinimini kolaylaştırıcı ve belirlenen amaca ulaşmada doğrudan erişebilirlik fırsatı sunan diğer araç ve gereçlere oranla daha verimli ve etkili olur.

Görsel ve İşitsel Materyallerden Sanatsal Filmlerin Dil Öğrenmedeki Rolü

Yabancı dil öğretimi süresince, amacına uygun eğitici ve öğretici olma özelliğine sahip olan görsel-işitsel araç ve gereçlerin, özellikle de sanatsal filmlerin pratik kullanımı, dil eğitiminin verildiği alanlarda, kullanılan yöntem ve teknikler arasında neredeyse yoktur Halbuki, yabancı dil öğretiminde başarıyı yakalamanın temel şartlarından biri de öğretilen konuyu benimseyebilmesi için öğrencide yüksek motivasyon faktörünü sağlamaktır. Şüphesiz ki, bu amaca ulaşmadaki en önemli rol, görsel ve işitsel materyaller arasında bulunan sanatsal filmlerin sınıf ortamına getirilip, verimli bir şekilde kullanılmasındadır (Ovcinnikova, 2006:

128) Çün kü sanatsal filmler, öğrenilen konuyu tüm açıklığıyla yansıtmakta ve öğrenciye hedef dildeki kişilerle olan doğal diyalog ortamlarında bulunma hissi uyandırmaktadır. Öğrenim esnasında öğrencide oluşan gerilim, tutukluk ve çekingenlik gibi negatif etkenleri en aza indirmede sanatsal filmlerin rolü azımsanmayacak kadar çoktur.

Sanatsal filmlerin yabancı dil öğrenimindeki başlıca yararlarını şöyle sıralayabiliriz:

1. Erişilmesi veya temini mümkün olmayan ya da çok zor olan işlemleri, gereçleri, olayları, yer, hız ve zaman değişimlerini kolaylıkla sınıfa getirebilir.
2. Kazanılan bilgi kapsamını koruyarak, bilgilerin kısa sürede unutulmasını önler.
3. Hassas ve tartışmaya acık konuların etüdünde objektif görüşler sağlar. Araştırma yapmaya ve okumaya karşı ilgi uyandırır.
4. Grup üyelerinin tamamına aynı olanaklarının tanınmasını sağlar.
5. Tutum ve davranış değişikliklerini kolaylaştırır.
6. Hemen bütün öğrencilerin ilgisinin uyanmasına ve bu ilginin devam etmesine yardım eder,
7. İşlenen konunun uzmanlarını ve konuyla ilgili sayısız kaynakları sınıfa getirir.
8. Öğrencilerin, yaşanan sosyal ve fiziki çevre ile temasını sağlar.
9. Yaşları ve yetenekleri değişik de olsa, bütün gruplar için elverişlidir, (İşcan, 2011: 940)
10. Hedef dilde oluşması muhtemel düşünce sisteminin boyutunu genişletir.
11. Kişide, mesleki ve kişisel gelişimi sağlar.
12. Çok fazla zaman kaybetmeden ve aşırı uğraşmaya gerek kalmadan mükemmel sonuçlara ulaştırır.
13. Öğrencinin konuyu anlama, algılama ve hatırlaması için ulaşılabilir bilgileri bünyesinde bulundurur.
14. Bicine değil, konuya odaklanma imkanı verir (Frayfeld, 2006: 74-81).

Genel olarak, sanatsal filmler, öğrencinin duygu-düşünce alanını genişleterek, fikirlerini bağımsız bir şekilde ortaya koymasına ve sürekli bir şekilde gelişen yorum gücünün oluşumuna zemin hazırlar.

Kısacası, sanatsal filmler, etkin öğretim ortamı oluşturmada, dilsel ve kültürel öge ve imgeleri bir öğrenciye ulaştırmada, dil öğretimindeki dört temel dil becerisinin kişide oluşumunu sağlama ve hızlandırmada, doğal ve yalın hedef dil ile kişiyi tanıştırmada ve kişide özgün düşünce alanını genişletmede olağanüstü yararlarla sahip seçkin bir kaynaktır.

Video Filmlerle Öğretim Etkinlikleri

- **Anlatılan Konuya Uygun Kısa Video Filmi İzletme:** Yabancılar Türkçe öğretiminde işlenen konunun arkasından ilgili konuyu pekiştirici kısa video filmleri izletilmelidir. Öğrenciler uygulamada gördükleri ve işittikleriyle konuyu pekiştirirler. İzlenen video filminde geçen diyaloglar taklit edilerek sınıfta gönüllü öğrenciler tarafından canlandırılabilir.

- **Sadece Görüntüden Oluşan Video Filmleri Hakkında Öğrencileri Konuşturma:** Öğrenilen konuyla ilgili olarak yalnız görüntüden oluşan video filmleri öğrencilere izletilmeli daha sonra bu video filmi hakkında öğrenciler konuşturulmalıdır. Öğrenciler bu etkinlikle, öğrendikleri yeni sözcükleri cümle içerisinde kullanma imkânı bulacaklardır.

Bilgisayar

Bilgisayar, yabancı dil etkinliklerinin vazgeçilmez yardımcı ders aracıdır. Bilgisayar "Toplumların bütün ticari, sanayi ve eğitim faaliyetlerinde yer alarak, kullanıldıkları her

alanda verimliliği artırmış ve insan yaşamında önemli bir yere sahip olmuştur” (Arslan, 2003:67). Eğitime bakan yönüyle zamanımızda artık bilgisayarsız okul görmek neredeyse mümkün değildir. Çocuklar okul dışında kalan tüm zamanlarını bilgisayara ayırmaktadırlar. Günlük yaşamda önemli bir yer tutan ve birçok alanda kullanılan bilgisayar, yabancılara Türkçe öğretiminde etkili bir biçimde kullanılmalıdır. Genellikle yabancılara Türkçe öğretiminin hedef kitlesi, genç nüfustur. Gençler bilgisayara karşı ciddi bir alâka göstermektedir. Gençlerin bilgisayara olan bu ilgileri yabancılara Türkçe öğretiminde bilgisayar tabanlı programların hazırlanmasını gerekli kılmaktadır. Bilgisayarlar öğretmenler tarafından genellikle sunum (Powerpoint programı kullanılarak) hazırlama, video izletme, müzik dinletme, vb. amaçlarla kullanılmaktadır. Öğretmenlerin bilgisayarda hazırladıkları materyalleri derste kullanmaları öğrenci motivasyonunu olumlu olarak etkilemektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde bilgisayar vasıtasıyla hazırlanacak programlar öğrencilerin dikkatini ve bu dili öğrenmeye olan ilgilerini artıracaktır. İngilizce öğretimi amacıyla hazırlanan bazı bilgisayar tabanlı programları (Rosetta Stone, Euro Talk vb.) kullanan öğrencilerin bu programları ilgiyle ve sürekli kullandıkları görülmektedir. Bu programların Türkçeye uyarlanmış sürümleri yabancılara Türkçe öğretim derslerinde kullanılmış ve benzer sonuçlar elde edilmiştir. Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla bilgisayardan web aracılığıyla pek çok oyun oynatılmalıdır. Öğrenci oyun içerisinde farkında olmadan Türkçe sözcük ve cümleleri bilinçaltına yazarak yeri geldiğinde kullanacaktır. Yabancılara Türkçe öğrenenler bilgisayar yardımıyla konuları öğretirken sınıfın seviyesini dikkate almalıdır. Programlar anlaşılır ve kolay olmalıdır.

Müzik

“İşitsel araçlar doğru dil alışkanlıklarının kazandırılmasında ve tekrar alıştırmalarının yapılmasında etkili olmaktadır” (Demirel, 1993c:97). İşitme duyusunu en hızlı harekete geçiren işitsel araçlardan biri müziktir. Yabancılara Türkçe öğretiminde müzik parçaları yardımıyla yapılacak etkinlikler öğrencilerin telaffuzlarını geliştirecektir. Öğrenciler beğendikleri bir müziği dinledikleri zaman o müziğin sözlerini tekrarlamaya çalışacaklardır. Bu şekilde öğrencilerin dinleme becerilerinin yanında konuşma becerileri de gelişecektir. Müzik parçalarının nakaratlarında bazı sözcükler sıklıkla söylenmektedir. Tekrar edilen bu sözcüklerin telaffuzları öğrenciler tarafından kolayca söylenecek ve bu sözcüklerin ezberlenmesi daha kolay olacaktır. Konuya uygun şarkıları bilgisayar ve web aracılığıyla öğrencilere dinleterek sözcük dağarcıklarını genişletmek mümkündür.

Sosyal Medya ve Eğitim

Günümüzde insanların iletişim kurmak için kullandığı en yaygın internet ağı sosyal medya olmuştur. Harvard üniversitesi öğrencisi olan Mark Zuckerberg’in sahibi olduğu sosyal paylaşım sitesi Facebook, günümüz itibarıyla Türkiye’de ve dünyada en çok kullanılan sosyal ağlardan biridir. “Sosyal medya kullanımının ülkemizde birçok ülkeden daha hızlı geliştiğini anlatan Vural, Türkiye’nin 2012’deki raporlara göre sosyal medya kullanımında 5’inci sırada yer aldığını, Facebook kullanımında ise dünyada ABD, İngiltere ve Endonezya’dan sonra 4. sırada olduğunu kaydetti”(http://www.trtturk.com.tr/haber/facebook-kullaniminda-turkiye-dunya-4uncusu.html).

Sosyalleşmenin insan için bir ihtiyaç olduğu kesindir. İnternet, insanı mekânın ve zamanın kısıtlılığından kurtararak insana daha rahat ve daha özgür bir iletişim ortamı sağlar. İnsanlar, internet üzerinden sosyal ağları kullanarak yeni ilişkiler kurabilmekte, mevcut ilişkilerini devam ettirebilmektedir. Ayrıca insanlar sosyal ağları kullanarak uzun zamandır

görüşmediği, ulaşamadığı, hiçbir şekilde iletişim kuramadığı kişilerle bağlantı kurarak sosyalleşme sürecini devam ettirmektedir. Bu kadar çok avantajı olan sosyal medyanın eğitim sektöründe kullanılması ise kesinlikle gereklidir. Çünkü eğitimin birincil amaçlarından biri de bireyin sosyalleşmesine katkıda bulunmaktır.

Sosyal medyanın eğitimde kullanılabilirliğinin en önemli ölçütü bireyi aktifleştirmesi ve bireyler arası etkileşimi artırmasıdır. Sosyal medya öğrenci, öğretmen ve içerik arasındaki etkileşimi artırır. Ayrıca çeşitli eğitim durumları ve ortamları sağlar. Materyal çeşitliliğine de katkı sağlayabilecek olan sosyal medya nitelikli eğitime de destek olmaktadır. Sosyal ağlar öğrencilerin öğrenme derecelerini artırmakta, öğrencilerin derse yönelik ilgilerini ve memnuniyetlerini artırmakta, okul-öğrenci ve öğretmen üçgenindeki etkileşimi sağlamaktadır.

Mobil Öğrenme

Alan yazında mobil öğrenmenin ilk tanımları daha çok teknoloji merkezli olmuştur. Örneğin; Palm, Windows CE makineleri ve dijital cep telefonu gibi mobil sayısal cihazlarla yapılan elektronik öğrenme (e-öğrenme) olarak tanımlanmıştır (Quinn, 2000; aktaran: Özdamar, 2010: 492). Bir başka deyişle Mobil öğrenme; öğrenciler için, kablosuz ortamlar üzerinden mobil araçlarla, eğitim materyallerine erişim ve öğrenme kolaylığıdır (Litchfield,2007; aktaran: Gülseçen, Gürsul, Bayrakdar, Çilengir ve Canım, 2010: 788). Keegan'nın teknoloji merkezli tanımında ise, mobil cihazları kullanıcılar tarafından taşınabilir olanlar ile sınırlanmaktadır ve hareketlilik kavramına vurgu yapmaktadır (Keegan,2008; aktaran: Özdamar, 2010: 492). Tanımlardan da anlaşılacağı üzere mobil öğrenme; öğrenme işini kolay hale getirerek her yerde ve yaşam boyu öğrenme kavramlarını desteklemektedir. Mobil öğrenme, öğrenmeyi kolaylaştırmak gibi birçok avantaja sahip olmasına rağmen bazı sıkıntıları da beraberinde getirmektedir. Mobil öğrenme uygulamaları faydalı fonksiyonları sayesinde kolay depolama ve taşınabilirlik imkânı sunmaktadır. Her zaman her yerde öğrenme anlayışını geliştirerek hayat boyu öğrenme kavramını desteklemekte bunun yanı sıra zaman ve mekân kısıtlamasını ortadan kaldırarak ihtiyaç duyulan anda bilgiye erişime imkân sağlamaktadır (Kossen, 2001, Jones ve Jo, 2004; aktaran: Gülseçen ve ark., 2010: 788) Bilginin hızla geliştiği ve yayıldığı günümüzde teknolojinin de gelişmesiyle beraber bilgiye ulaşmak daha kolay hale gelmiştir. Son yıllarda kullanımı yaygınlaşan mobil cihazlar sayesinde uzaktan eğitim uygulamaları artış göstermiş ve bu cihazlar yaşam boyu öğrenmenin bir parçası haline getirilmiştir. Bu cihazlarda çeşitli amaçlara hizmet edebilmeleri amacıyla uygulamalar geliştirilmektedir. Bu uygulamalar arasında "podcast" ler önemli yer tutmakla beraber ülkemizde pek fazla bilinmeyen ve kullanılmayan bir uygulama türüdür. Podcastler eğitim ile ilişkilendirilerek kişilerin dil öğrenim çalışmalarına, herhangi bir yer hakkında bilgi edinmelerine, turistik çalışmalara, eğitim çalışmalarına yardımcı olmaktadır

• Podcast nedir?

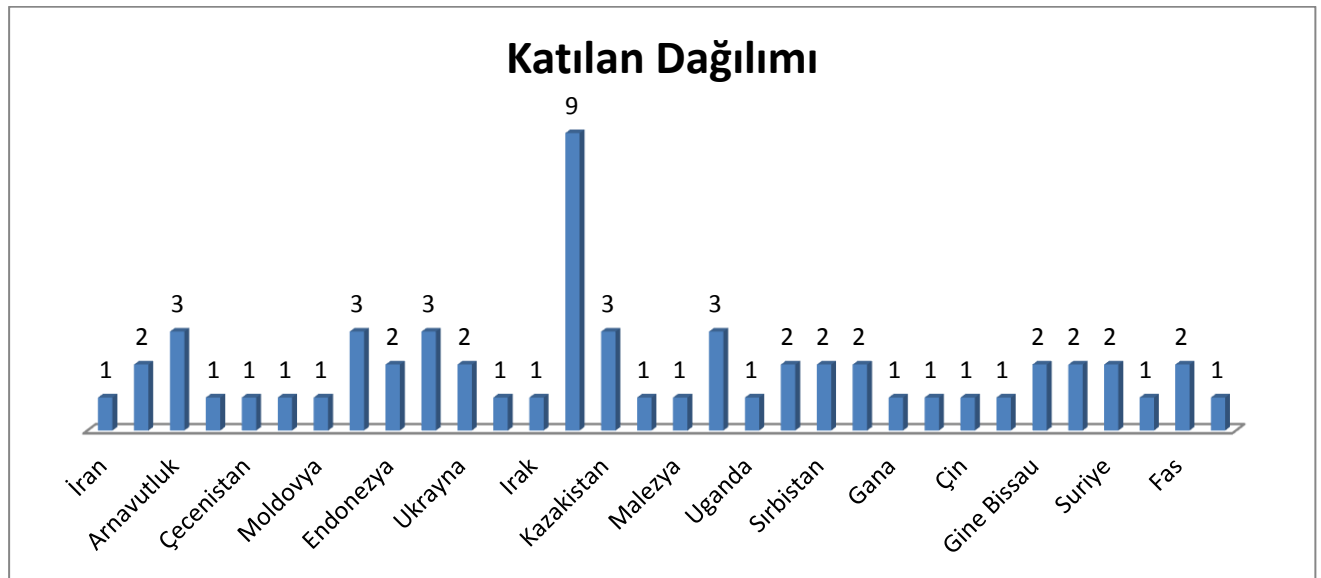
Podcast, iPOD ve broadcasting sözcüklerinden türetilmiş olup Mp3 formatında ses ve video dosyalarının mobil ve kişisel cihazlardan RSS'ler ile takibini sağlayan teknolojidir (Hasan ve Hoon, 2013: 128). Podcast başka bir ifadeyle RSS, uzaktan eğitim, görsel materyallerin birlikte kullanılmasını sağlamaktadır. Bu teknoloji ile geliştirilen web sayfalarından öğretmen ve öğrencilerin hem görüntü hem de ses podcast'lerini yükleyip izlemeleri ve takip etmeleri sağlanmaktadır. Böylece uzaktan eğitimde amaçlanan her zaman ve her yerden eğitime

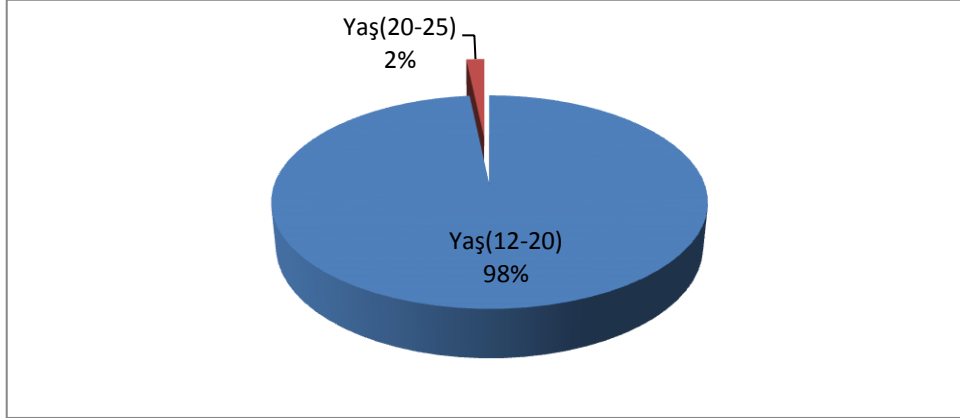
ulaşılmaya çalışılmaktadır (Doğan ve Şenli, 2010; aktaran: Işık, Özkaraca ve Güler, 2011: 864). Podcast, RSS gibi dağıtım teknikleriyle mobil araçlara bir çeşit ses içeriği aktarımı olarak tanımlanabilir (Cebeci,2008; aktaran: Gülseçen ve ark., 2010: 788). Podcast sadece dinleme becerisinin gelişimini değil aynı zamanda telaffuz, sözcük dağarcığı, gramer, konuşma becerisi ve buna benzer dil etkinliklerinin de gelişimini hızlandırabilir (Chan, W. M., Chi, S. W., & Lin, C. Y., 2011).

3. BULGU VE YORUMLAR

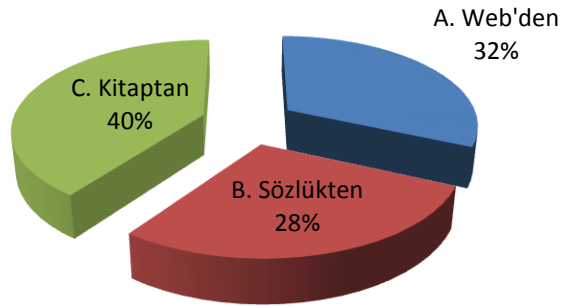
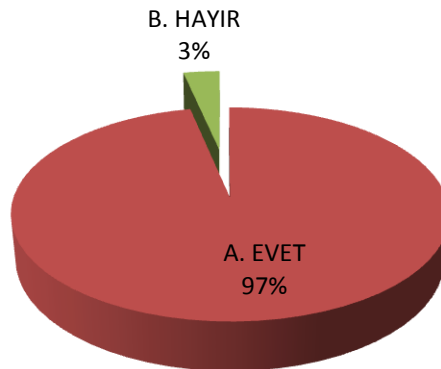
Bu araştırmaya Uludağ Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde Türkçe hazırlık gören B2 ve C1 düzeyinde olan 60 öğrenci katılmıştır.

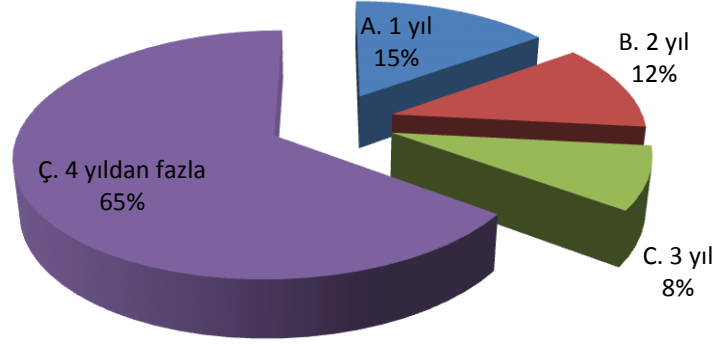
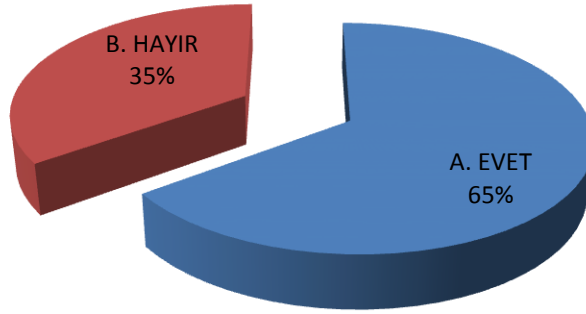
ARAŞTIRMAYA KATILAN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

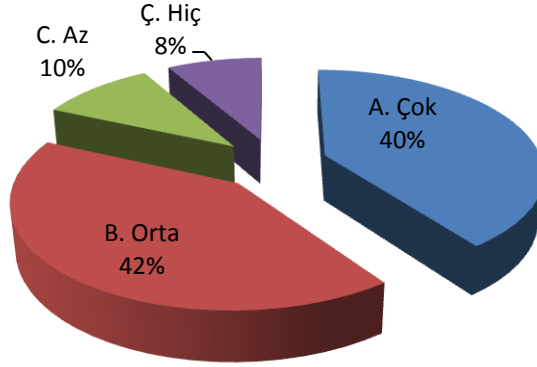

ARAŞTIRMA BULGULARI

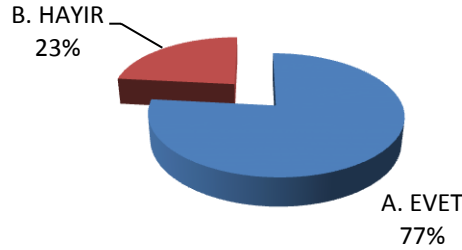
Türkçeyi öğrenirken en çok neden yararlandınız?**Türkçeyi Öğrenirken Web'i (İnterneti) kullanıyor musunuz?**

Ne zamandan beri web'i (interneti) kullanıyorsunuz?**Türkçe öğrenirken internetten yararlandınız mı?**

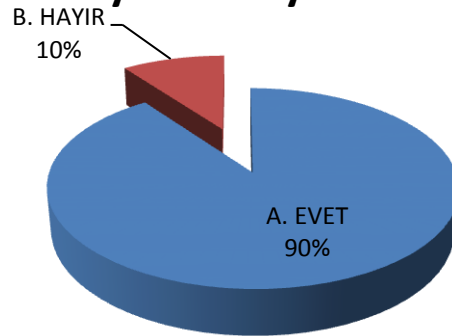
Türkçe öğrenirken web'in(internetin) katkısı ne kadar oldu?

Türkçe öğrenirken web'in size zaman kazandırdığını ve kolay öğrenmenizi sağladığını düşünüyor musunuz?

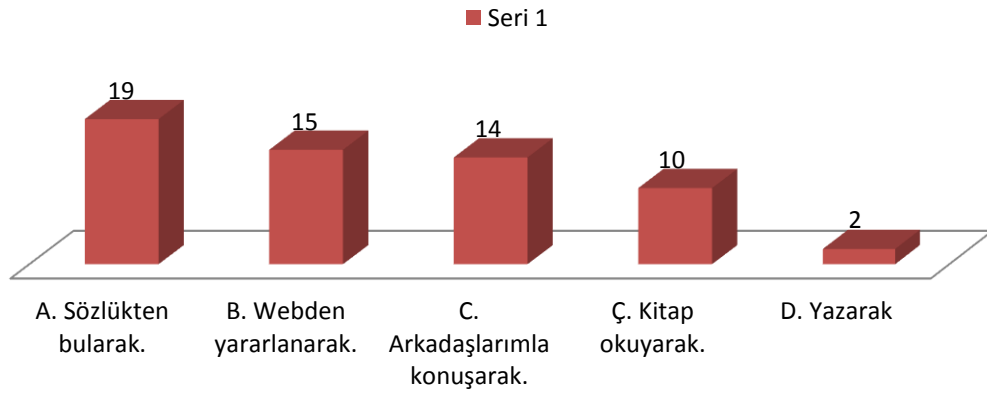

UDAM facebook grubunda size önerilen sitelerden yararlanıyor musunuz?

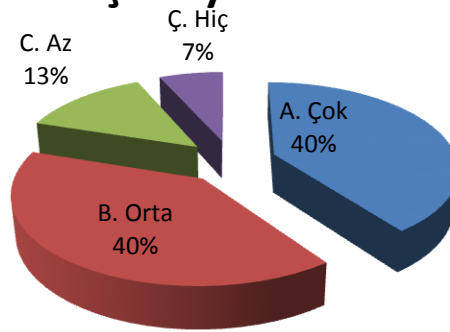

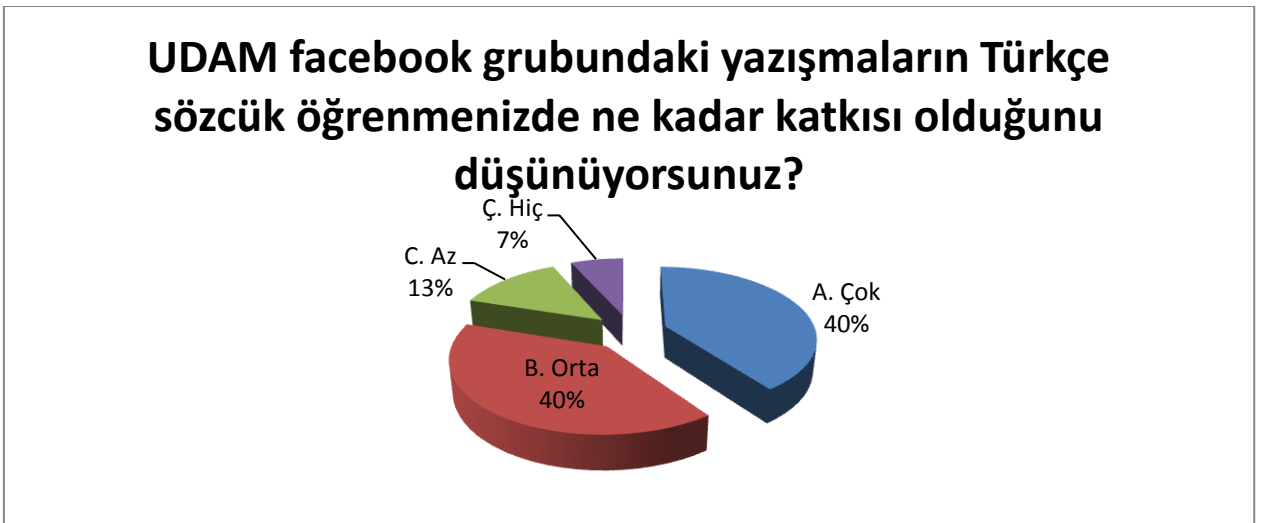
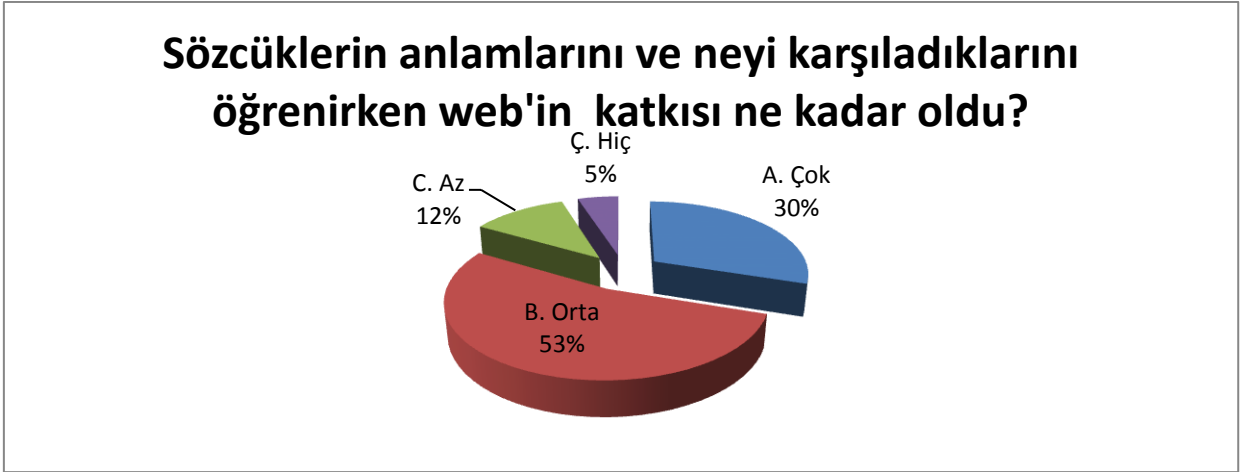
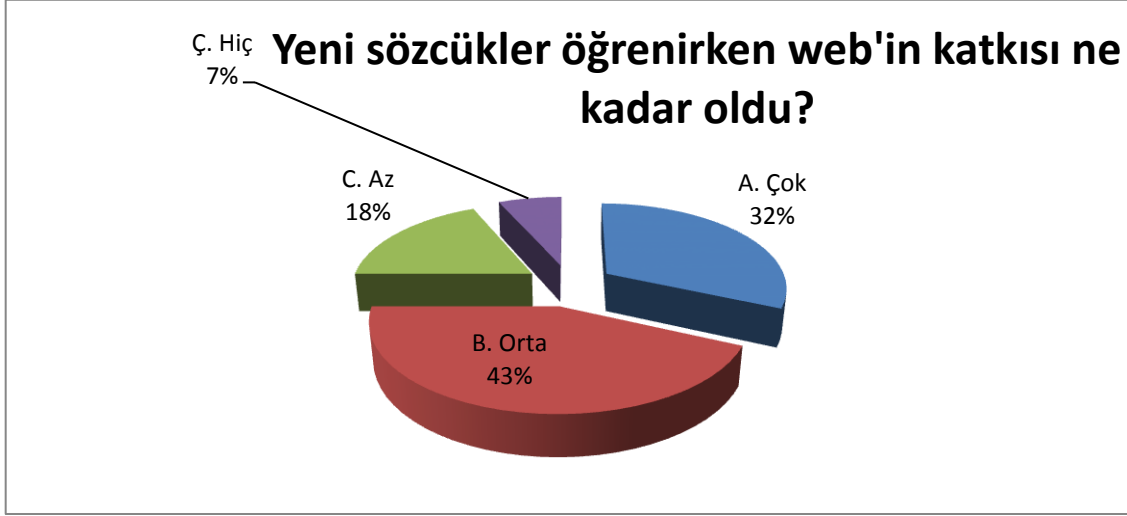
SÖZCÜK ÖĞRETİMİNDE WEB'İN KATKISI

Sözcüklerin anlamlarını en kolay ve hızlı nasıl öğreniyorsunuz?

UDAM facebook grubundaki yazışmaların Türkçe sözcük öğrenmenizde ne kadar katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?

4. SONUÇ

Dünyadaki teknolojik gelişmeler her alanda olduğu gibi iletişim teknolojilerini de etkilemiştir. Hızla gelişen teknolojik araçlar insanlar arası iletişimi ve etkileşimi farklı bir boyuta taşımıştır. Bu değişim ülkelerin sosyal, ekonomik, kültürel ve değer yargularını bile etkiler hâle gelmiştir (Aksüt, Batur ve Avşar, 2006:2). İletişim alanında yaşanan bu gelişmenin başat aktörü internet teknolojileridir. İnternet, kısa bir geçmişe sahip olmasına karşın dünya üzerinde yaygın bir kullanım alanına erişmiş bir kitle iletişim aracıdır. Ticaret, haberleşme, eğlence sektörü, eğitim ve hatta yönetim uygulamalarında bile interneti kullanmak mümkün olmaktadır (Çakır ve Topçu, 2005:71).

İnternet tüm dünya üzerine yayılmış bilgisayar ağlarının birleşiminden oluşan devasa bir yapıdır (Kennedy, 2000). Bu ağda bilgisayar ortamına aktarılan her türlü veri, hemen herkes tarafından kullanılabilmekte ve kullanıcılar sınırsız bir olanağa kavuşmaktadırlar. İnternet sonsuz şekilde büyümeye açık, geniş alanlı bir şebeke sistemi olup, haberleşme potansiyeli sağlayan bilgi ve iletişim teknolojisi hatları için kullanılan bir şemsiye terimdir. İnternetin sınırı yoktur ve etkisi ulusal sınırları aşmaktadır (Acun, 2000:6; Tanılır, 2003:3). İnternet bugün bilgiye en çabuk, en kolay ve en ucuz yoldan ulaşma aracı hâline gelmiştir. Özellikle iletişim, bilgiye erişim ve yayımında sağladığı avantajlar dolayısıyla bütün dünyada olağanüstü bir hızla yaygınlaşmaktadır (Ergin, 2005:39). Böylelikle toplumlar arası bilgi akışı hızlanmaktadır. İnternetteki evrensel iletişimde yazı, ses ve görüntü aynı ortamda kullanılmakta; bu durum iletişimi diğer geleneksel medya türlerine göre daha etkin kılmaktadır. Böylece internet; gazete, radyo ve televizyonun üstünlüklerini aynı ortamda bir araya getirerek güçlü bir enformasyon sunumu gerçekleştirmektedir. İnternet kullanıcıları, sanal iletişim sayesinde oluşan ortamlarda farklı kültürlerde yaşayanlarla yakınlaşmakta ve kültürel etkileşim içine girmektedirler (Çakır ve Topçu, 2005:76). Şüphesiz bu etkileşimden en fazla etkilenen unsurlardan birisi de dilin yapısıdır. Bugüne kadar gerçekleştirilen birçok araştırmada internetin dil üzerine etkileri incelenmiştir (Aksüt ve arkadaşları, 2006; Çakır ve Topçu, 2005; Merchant, 2001; Obrien ve arkadaşları, 2001). Humbolt “dil ile kültür sürekli olarak birbirlerini etkiler, birbirlerinden ayrılmazlar” demiştir. Buna paralel görüşleri dile getiren Güvenç (1999), “toplumda madde ve kavram olarak var olan her şey dilde de vardır. Kültürel ve tarihî miras, ancak dil aracılığıyla yeni kuşaklara aktarılır. Dil, kültürel muhtevanın bir ansiklopedisi, hazinesi ya da sözlüğü gibidir demektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretenler ve öğrenenler için vazgeçilmez bir unsur olan görsel ve işitsel araçlarla kelime öğretimi ve öğrenimi ele alınmaya çalışılmıştır.. Yabancı dil olarak Türkçe öğretenler, bu yöntemleri kendi açılarından değerlendirerek derslerinde kullanabilirler. Öğrencinin kimi zaman dağılan dikkati bu yöntemlerle tekrar sağlanabilir ve öğrenciler farkında olmadan kelimeleri belleklerine kaydederler. Bu etkinliklerle öğrenciler öğrendikleri kelimeleri uygulama ve tekrar etme imkânı bulurlar.

Kelimeleri görsel olarak anlatan şekil, kroki, resimler sözcüğün doğru ve kolay kavranmasını sağlar ve çabuk unutulmasını engeller. Şekil, kroki, resim ve çizgi resimler yardımıyla kelime öğretimi etkili bir yöntemdir.

Yabancı dil öğretiminde bilgisayar tabanlı flaş kartlar kullanılmaya başlanmıştır. Renkli flaş kartlara yazılmış olan kelimelerin üzerine tıklandığında kelimenin telaffuzu da verilmektedir. Bu elektronik kartlarla öğrencilerin kelimeleri hem görsel hem de işitsel olarak daha kolay öğrenmeleri sağlanır.

Bilgisayarın herkes tarafından yaygın bir şekilde kullanılmasıyla birlikte öğrenciler derste öğrendiklerini evde kendi başlarına uygulama imkânı bulmuşlardır. Hem görsel hem işitsel etkileşimli Cd'ler yabancı dil öğrenenlerin ilgilerini çeken kelime öğretim materyalleridir. Ancak yabancılara Türkçe öğretiminde Sesle görüntünün bir arada olduğu videolar yabancı dillerin öğretiminde etkin olarak kullanılmaktadır.

Yabancılara Türkçe kelime öğretiminde kullanılacak video çalışmaları henüz gerçekleştirilmemiştir. Kelime öğretimine yönelik olarak öğrencilerin ilgilerini çekecek videolara ihtiyaç duyulmaktadır., farklı seviyelere uygun kelime öğretimine yönelik Cd'lere ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu araştırmanın sonucuna göre web tabanlı dil öğretimi için sadece bir öğretim yöntemine göre program hazırlanmayacağı görülmektedir. ADP'nin ortak öneriler çerçevesinin genel özelliklerinde de sadece bir kuram ya da bir yönteme kayıtsız şartsız bağlı kalınmaması gerektiği savunulmaktadır. Dil öğretimi konusunda bu güne kadar pek çok yöntem ve kuram geliştirilmesine rağmen web tabanlı uygulamalar için bu yöntemlerden "İletişimsel Yöntem, Kavramsal- İşlevsel Yöntem, İşitsel Görsel Yöntem ve Bilişsel Yöntemin önerdiği öğretim ilkelerinin web tabanlı dil öğretimi açısından kolaylıklar sağladığı görülmektedir.

Bilgisayar teknolojisinin her geçen gün yeni iletişim ve görsel olanaklar sunduğu günümüzde, bu teknolojik olanakların kullanıldığı, öğrenme ortamlarının oluşturulması tartışılmaz bir gerçektir. Bilgisayar destekli dil öğretimin yararlarını (Güzel ve Barın, 2013) bilgisayarın düzgün cümleler kurması, öğrencinin sınıf ortamında olmadan dil öğrendiği için sınıf içinde gülünç duruma düşme korkusu yaşamayacağı olarak belirtmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak web tabanlı ortamlarda öğretimi konusunda Türkiye'de sınırlı sayıda çalışma vardır. Yapılan çalışmaların bilimsel temele dayalı öğretim yöntemleriyle hazırlanması Türkçenin yabancılara daha sağlıklı öğretilmesi açısından yadsınamaz bir gerçektir. Bu alanda yapılan ve yapılacak çalışmalarda mevcut dil öğretim yöntemlerine paralel olarak "Bilgisayar Destekli Dil Öğretim Yöntemi- CALL" kullanılmalı ve bu yöntem geliştirilmelidir. Bilgisayar destekli dil öğretimiyle öğrencilere çevrimiçi okuma parçaları, görsel ve işitsel materyaller, kısa videolar, resimli ve hareketli üç boyutlu sözlükler, konuşma ve yazma geri dönüşümleri sağlayan oyun ve etkinlikler, işbirlikçi öğrenmeyi sağlama grup içi etkileşimler sağlamak mümkün olacaktır. Web tabanlı uzaktan Türkçe öğretimi amacıyla yapılacak çalışmaların amacı ve hedef kitlesi belirlenmeli ve bu amaca uygun materyal tasarımları yapılmalıdır. Materyal tasarımları yapılamadan önce, bir müfredat hazırlanmalıdır. Hazırlanan müfredat küçük. Modüler öğretim, öğretimin, öğrencinin kendi kendine öğrenmesini sağlayan, kendi içerisinde bütünlüğü olan ve birbirlerini işlevsel olarak tamamlayan modüllerden oluşacak şekilde düzenlenmelidir (Uşun, 2012). Bu bağlamdan hareketle, oluşturulan müfredat programına uygun olarak ADP'nin önerdiği dil seviyelerine (A-1, A-2, B-1, B-2, C-1, C-2) göre içerikler yazılabilir. Bu amaçla,

- ☑ Bulmacalar
- ☑ Kısa video filmler
- ☑ Seslendirilmiş diyaloglar
- ☑ Elektronik sözlükler
- ☑ Boşluk doldurmalar
- ☑ Doğru sıralamayı bulma etkinlikleri
- ☑ Sözcük eşleştirmeler

☑ 3D kelime öğrenme oyunları

☑ Dinleme etkinlikleri

☑ Sözcük- resim eşleştii

☑ Çoktan seçmeli sözcük oyunu

gibi uygulamalar hazırlanabilir. (Nunan, 1988). Öğretim materyalleri hazırlanırken öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, düzeyi, bilgisayar kullanma deneyimleri de dikkate alınmalıdır

KAYNAKÇA

Kitap Tek Yazarlı

Demirel, Ö. (2008a). Yabancı Dil Öğretimi, Ankara: Pegem Akademi, s. 30

Tarcan, A. (2004a). Yabancı Dil Öğretim Teknikleri, Ankara : Nobel Yayın Dağıtım, s. 65.

Demirel, Ozcan. Yabancı Dil Öğretimi İlkeler Yöntemler Teknikler. Ankara: Usem Yayınları, 1993.

Demirel, Ozcan. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Pergem Yayıncılık, 2001.

Doğan, C. (2012). SistematiK Yabancı Dil Öğretim, Yaklaşımlar ve Yöntemler. Ensar Neşriyat. İstanbul.

Güneş, F. (2007). Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma. Nobel Yayınları. Ankara.

Güneş, F. (2014). Türkçe Öğretimi, Yaklaşımlar Modeller. Pegem Akademi. Ankara.

Kitap Çok Yazarlı

YILDIRIM, Ali ve ŞİMŞEK, Hasan. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınevi. Ankara.

Taşdemir, E., Bilkan, N. ve Can, H. (2003a). Türkçe Öğretim Teknikleri, İzmir Dilset Yayınları: s.9

Demirel, Ö., Seferoğlu, S., Yağcı. E. (2001). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık

Güzel, A., Barın, E. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi. Akçağ Yayınları. Ankara

Makale Tek Yazarlı

ARSLANMustafa, Dil Dergisi, Sayı:147, Ocak-Şubat-Mart 2010

BARIN Erol. (2003). Yabancılarla Türkçenin Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi. Türklük Bilimi Araştırmaları. Sayı: 13 (Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı), s. 311–317

Demir, C. (2006a). Türkçe/Edebiyat Eğitimi ve Kişisel Kelime Serveti, Millî Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, S. 169

Kartal, E. (2005). Bilişim-İletişim Teknolojileri ve Dil Öğretim Endüstrisi, Eğitim Fakültesi Dergisi, S. 18, s. 389-390

Nunan, D. (1988). Principles for Designing Language Teaching Mterials. Guidelines.

Makale Çok Yazarlı

- Özbay, M., Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe Eğitiminde Sözcük Hazinesinin Önemi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: V, S. 1, s. 31
- BARIN Erol. (2003). Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi. Türklük Bilimi Araştırmaları. Sayı: 13 (Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı), Arslan, Mustafa ve Adem, Ergin. “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Gorsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı”. Dil Dergisi 147, (2010):
- Özbay, M., Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: V, S. 1, s. 31
- Akçay, A. ve Şahin, A. (2012). Webquest (Web Macerası) Öğrenme Yönteminin Türkçe Dersindeki Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi. Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Uluslararası e-dergi. Cilt:2. Sayı. 2
- ADP (2012). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim Ve Değerlendirme. Frankfurt/main, Printed in Germany.
- Sayılı, A. (1994). Bilim, Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe, Sayı:1-2, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, XXIII Dizisi

Bildiri

- N. (2011). Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği. 6th International Advanced Technologies Symposium (IATS'11), 16-18 May 2011, Elazığ, Turkey
- İŞİK, A., ÖZKARACA, O. ve GÜLER, İ. (2011). Mobil Öğrenme ve Podcast, Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 2- 4 Şubat 2011 İnönü Üniversitesi, Malatya GÜLSEÇEN, S., GÜRSUL, F., BAYRAKDAR, B., ÇİLENGİR S. ve CANIM, S. (2010). Yeni Nesil Mobil Öğrenme Aracı: Podcast, Akademik Bilişim'10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 10 - 12 Şubat 2010 Muğla Üniversitesi Akalın, Ş.H. (30 Mart 2000). Bilişim Çağı ve Türkçenin Sorunları. 2000 Yılında Türk Dilinin Sorunları Toplantısında sunulmuş bildiri, İstanbul Üniversitesi, İstanbul

Tez

- İnce, H. G. (2006). Türkçede Sözcük Öğretimi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi, s. 53-102 ÖZMEN, F, Aküzüm, C, SÜNKÜR, M, ve BAYSAL
- İnce, H. G. (2006). Türkçede Kelime Öğretimi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi, s. 53-102